

Laukkaset

Laukkasten sukuseura ry:n jäsenlehti 2/2019

Laukkaset

N:O 2 / 2019, Joulukuu

Laukkasten sukuseura ry:n jäsenlehti

25. vuosikerta

Osoite: Laukkasten Sukuseura ry
Heikki Laukkanen
Runonlaulantie 123, Juva

ISSN 1239-8993

SISÄLLYSLUETTELO

"Vesireittejä vastavirtaan" on nyt valmis	2
Vesireittejä vastavirtaan Laukkaset 1500–1600 -lukuilla	3
Sukukirjaurakka päättyi karonkkaan	5
Poimintoja sukuneuvoston kokouksesta 14.9.2019	6
Laukkaset-lehti	7
Laukkaset siellä ja täällä	8
Täyttä elämää	10
Ihan sympaattisia tarinoita I ja II	12
Talvisodasta 80 vuotta - Karjalan menetykset kosketti koko Suomea	13
Kerrotut tarinat, kullatut muistot	14
Mustien rakuunoiden muistomerkki Laukkasten uusi muistelu paikka	15
Liikemihellä on oma kivitalo	17
Isän mukana myllyssä	21
Kinttaan Laukkasten sukutapaaminen	25
Pielavedeltä Ruokolahden reunamille	28
Laukkasten sukuneuvosto 2018-2021	30

Sukuseuran kotisivut osoitteessa:
www.laukkaset.org

Vastaava toimittaja
Toimituskunta
Taitto
Etukansi

Heikki Laukkanen
Leo Laakko, Antti Laukkanen
Grano Oy Mikkeli
Uusi Laukkasten sukukirja
Taustalla Rikkajoki Kiuruvedellä
Uhrimänty Punkaharjun Laukansaaressa,
valtatie 14:n varressa

Takakansi

"Vesireittejä vastavirtaan" on nyt valmis

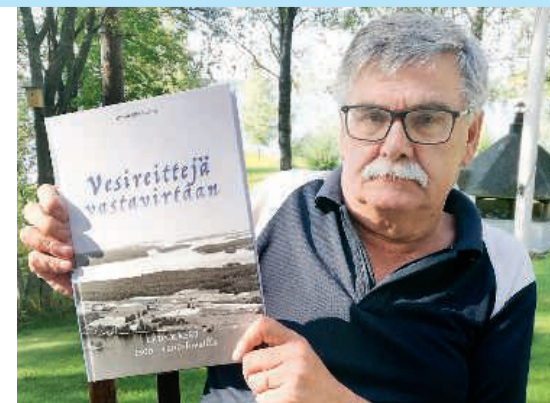
Laukkasten sukuseuran ensimmäinen sukukirja Vesireittejä vastavirtaan tuli kirjapainosta elokuun lopulla. Kirja on nyt luettavissa ja arvioitavissa. Kirjan tarkoituksena on luoda perusta Laukkasten eri sukuhaarojen tuleville kirjoille ja sukuselvityksille. Siinä on 280 sivua sekä noin 60 erilaista kuvaa, karttaa ja kuviota. Kirjaa esitellään tässä lehdessä laajemmin.

Kirjassa kuvataan Laukkasten ilmestyminen asiakirjoihin 1500-luvun alussa. Laukkasia seurataan säilyneiden asiakirjalähteiden pohjalta 1700-luvun alkuun, jolloin kirkonkirjat alkavat olla monin paikoin kattavasti käytävissä. Koska kirja käsittelee satojen vuosien takaisia tapahtumia, tältä osin ei ole odotettavissa kovinkaan paljon uutta tietoa tulevaisuudessa. Tämän vuoksi se tulee olemaan pitkäaikainen perusteos vuosikymmeniksi Laukkasten tiedetyistä vaiheista 1500–1600-luvuilta. Liitteenä olevista kartoista voi vaikkapa katsoa Laukkasten ensimmäisiä tunnettuja asuinpaikkoja, joita on sijainnut laajalla alueella Savossa ja Karjalassa.

Historiaselvitykset ja DNA-tutkimukset osoittavat, että kaikilla Laukkasilla ei ole yhteistä esi-isää ainakaan sinä vajaan tuhannen vuoden ajanjaksona, kun sukunimet ovat olleet käytössä Suomessa. Laukkasen nimi on omaksuttu eri tavoin monessa paikassa sukunimien tultua käyttöön. Monet meistä ovat jonkun Laurin, Laurentiuksen, jälkeläisiä, kuten kirjassa tarkemmin kuvataan.

Arvoimme sukuneuvoston kanssa kirjaa Lahden kokouksessa syyskuun puolivälissä. Sen ulkoasuun ja sisältöön oltiin tyytyväisiä. Se vastaa niitä odotuksia, joita sukuneuvostolla oli neljä vuotta sitten, kun hanke käynnistyi. DNA-tutkimusten lisääntyessä joitakin "aukkoja" voidaan myöhemmin täyttää uusilla tiedoilla.

Kirjan kirjoitti juvalainen FM Ari Kolehmainen. Hän on nykyisin Kolehmaisten sukuseuran puheenjohtaja. Kirjan loppuosaan kirjoitti Kannaksen sekä Laatokan-Karjalan alueiden osuuden sukuneuvostomme uusi jäsen Antti

Puheenjohtaja Heikki Laukkanen ja tuore Laukkasten sukukirja "Vesireittejä vastavirtaan".

Laukkanen, joka kuuluu Parikkalan Kinnarniemen sukuhaaraan. Esitän molemmille kirjoittajille lämpimät kiitokset perusteellisesta työstä. Kaikille DNA-projektissa mukana olleille Laukkasten sukuhaarojen edustajille myös kiitokset.

Sukuseuran osalta kirjatoimikunta teki suurimman työn hankkeessa. Se käynnistyi edellisen puheenjohtajan Ansa Haapalaisen johdolla. Projekti kesti neljä vuotta. Kiitän myös tässä yhteydessä toimikunnan jäseniä pitkäaikaisesta työstä. Itse osallistuin kirjatoimikunnan työhön viimeisen vuoden ajan.

Nyt toivon, että kirja löytää lukijansa ja kuluu käsissä. Siitä on otettu 800 kappaleen painos, ja sitä on tilattavissa tässä lehdessä olevien ohjeiden mukaan sukuneuvoston jäsen Leo Laakolta. Kun moni miettii mitä ostaisi lähisuvulle joululahjaksi, suosittelen tätä sukukirjaa. Kirja on pitkäaikainen ja ajaton lahja. Kuten vanha mainoslause sanoo:

"Lukeminen kannattaa aina"

Hyviä lukuhetkiä!

*Heikki Laukkanen
puheenjohtaja*

Vesireittejä vastavirtaan Laukkaset 1500–1600-luvuilla

Laukkasten sukuseuran ensimmäinen sukukirja valmistui. Laukkasten kantaisiä on useita ja suvulla ns. moninaiset juuret.

Laukkasten suvun ensimmäinen sukukirja "Vesireittejä vastavirtaan" esittelee itäsuomalaisten Laukkanen-nimisten sukujen vaiheita vanhimpien asiakirjojen alusta 1540-luvulta 1700-luvun alkuvuosikymmeneen. Käsiteltävä ajanjakso päättyy suunnilleen Uudenkaupungin rauhaan 1721.

- Laukkasten kohdalla ei voi puhua vain yhdestä suvusta, sillä viimeistään sukuhaarojen DNA-projekti varmisti nimeä kantavan lukuisia erillisiä sukuja, toteaa kirjan kirjoittaja sukututkija Ari Kolehmainen.

Laukkanen oli nimenä yleisesti käytössä Savon ja Karjalan alueella jo asiakirjojen alkaessa 1540-luvulla. Nimen juuret ovat siten keskiajalla – kaukana asiakirjojen takana. Su-

kunimen arvellaan nimistötutkimuksen mukaan syntyneen 1200–1300-luvulla.

- Eräs sukunimen tyyppisiä syntytapoja oli alkaa käyttää suvun kantaisän etunimeä sukunimenä. Laukkasten sukunimi pohjautuu todennäköisesti etunimeen Lauri ja sen puhuttelumuotoon Laukka. Lauri eli latinan Laurentius oli yleinen etunimi kristillisellä ajalla ja se esiintyy keskiaikaisessa pyhimyskalenterissa. Ari Kolehmainen toteaa pyhän Laurentiuksen olleen myös kaskenpolttajien suojeluspyhimys. Ei ole siis ihme, että savo-karjalaisten kaskiviljelijöiden keskuudessa Lauri oli yleinen nimi.

"Vesireittejä vastavirtaan" – kirjassa kuvataan missä ja milloin Laukkaset Savossa ja Karjalassa tulivat asiakirjoissa mainituiksi. Ensimmäiset maininnat Laukkasista kirjattiin Savon veronkannon perusteena olevaan maakirjaan vuonna 1541. Kirjassa kuvataan Laukkasten sukuhaarojen sukujuonnot 1700-luvun alkupuolelle, josta pääsee jatkamaan useimpien seurakuntien kirkonkirjon pohjalta. Kirjassa on mahdollisuuksien mukaan sukutaulut sukuhaaroittain 1700-luvun alkuun asti.

Kirjallisten lähteiden rinnalla on tehty runsas joukko DNA-testejä Laukkasten sukuhaaroista. Tavoitteena on ollut selvittää, onko yhteisestä esi-isästä johdettavissa sukujuontoja tähän päivään. DNA-tutkimukset osoittavat, ja kirjalliset lähteet varmistavat, ettei Laukkasten kaikilla sukuhaaroilla ole sukunimien käyttöönoton aikana yhtä yhteistä kantaisää. Sukunimi on omaksuttu sukuhaarojen käyttöön eri perustein kirjassa tarkemmin kerrotuin tavoin. Laukkasten sukuseura järjesti kirjan nimeä nimikilpailun. Savon ja Karjalan erämaiden asutushistoriaa parhaiten kuvaavaksi valittiin nimi "Vesireittejä vastavirtaan". Laukkasia on 1500–1600-luvuilla asunut eri puolilla Savo ja Karjalaa. Myöhemmin Laukkaset ovat le-

Laukkasten Sukuseura ry vaakuna.

vinneet yleisten muuttoliikkeiden myötä koko Suomeen ja jonkin verran maailmallekin. Monien Laukkasten alkukoti on nykyisen Savonlinnan seutuvilla, mistä on muutettu vesireittejä pohjoiseen erämaita asuttamaan. Toinen muuttosuunta oli Karjala erityisesti itärajan siirryttyä Stolbovan rauhan jälkeen, kun Käiksalmen läänistä tuli osa Ruotsin valtakuntaa. Laukkaset olivat 1600-luvulla mukana asuttamassa karjalaisista ortodokseista tyhjäntyytä Ruotsin valloittamaa aluetta.

Kaksi suurinta sukuhaaraa ovat selkeästi Savonlinnan seudun Laukansaarten Laukkaset alasukuhaaroineen sekä Pielaveden Laukkaset. Säämingin Laukansaaren Mikko Laukkanen ja Punkaharjun Laukansaaren Heikki Laukkanen olivat Savon maakirjan mukaan verovelvollisia jo vuonna 1541. Pielaveden Heikki Laukkanen ilmestyi asiakirjoihin vuonna 1559.

Kirjassa on luettelo Laukkasten asuinpaikoista ensimmäisissä asiakirjoissa. Laukkaset ovat jättäneet paikannimiä pitkin Savo ja Karjalaa; Laukkanen kylä sijaitsee Pielavedellä ja toinen Laukkala jäi rajan taa Jääskeen. Nykyisen Savonlinnan alueella on kaksi Laukansaarta, sekä Laukkalan taloja, Laukanniittyjä ja Laukanahoja sijaitsee siellä täällä Savossa ja Karjalassa.

Nyt valmistuneen kirjan pohjalta sukuhaarat voivat jatkaa sukujen selvittämistä kirkonkirjojen ja muiden lähteiden perusteella. Sukuseuran tavoitteena on ollut luoda perusta sukuhaarakohtaisten sukukirjojen toteutukselle.

Heikki Laukkanen

Kirjan kirjoittaja FM Ari Kolehmainen Vesireittejä vastavirtaan -kirjan on kirjoittanut sukhistorioiden tutkija FM Ari Kolehmainen Juvalta. Hän on kirjoittanut aiemmin Kolehmaisten sukukirjan. Kirjan kirjoittaja Ari Kolehmainen on erityisesti perehtynyt DNA-tutkimukseen käyttöön sukututkimuksen apuna. Kirjan loppuosaan on Parikkalan Kinnarniemen sukuhaaraa edustava sukuneuvoston jäsen Antti Laukkanen kirjoittanut Laatokan-Karjalan ja Karjalan Kannaksen Laukkasia käsittelevän osuuden. Antin juuret menevät äidin puolelta myös Kurkijoen Laukkasiin.

Kirjan voi tilata netissä tai puhelimitse. Sen voi myös noutaa alla olevasta osoitteesta.

Kirjan hinta on 50€ ja postituskulut 10€ yhteensä 60€.

Kirja maksetaan Laukkasten Sukuseura ry:n tilille FI68 2212 1800 0665 48

Viestikenttää kirjan oma nimi ja osoite.

Esim: "Vesireittejä vastavirtaan Lasse Lukijanen Kirjakatu 12 12345 Sukuseutu"

Kun kirja on maksettu niin viesti Leo Laakolle missä on päivämäärä koska on maksettu.

Kirja on tilattavissa Laukkasten sukuneuvoston jäseneltä;

Leo Laakolta
Latvakuja 2, 16300 Orimattila
p. 040 323 7475
email: leo.laakko@gmail.com

Sukukirjaurakka päättyi karonkkaan

Kirjatoimikunta kokonaisuudessaan syyskuun alussa karonkassa yhdessä kirjoittajan kanssa. Vasemmalta Ritva Laukkanen, kirjoittaja Ari Kolehmainen, Leo Laakko, Antti Laukkanen, Oskari Laukkanen ja Heikki Laukkanen. Kirjatoimikunnan työ päättyi karonkkaan.

Sukukirjan tekeminen on ollut esillä Laukkanen sukuseurassa parikymmentä vuotta. Siitä on keskusteltu sukuneuvoston lisäksi myös sukukokouksissa. Linjaukset sukukirjan toteuttamistavasta ja sisällöstä tehtiin Järvenpään vuoden 2015 sukukokouksen keskustelujen jälkeen seuraavana syksynä. Sukuneuvosto linjasi 12.9.2015 etenemistavan. Samalla sukuneuvosto valitsi sukukirjan toteutusta varten kirjatoimikunnan, johon valittiin puheenjohtajaksi sukuseuran silloinen puheenjohtaja Ansa Haapalainen ja jäseniksi sukuneuvoston jäsenet Oskari Laukkanen, Ritva Laukkanen sekä Leo Laakko. Kirjatoimikunnan esityksen pohjalta valittiin kirjan tekijäksi FM Ari Kolehmainen vuoden 2016 alussa.

Alkuperäisenä tavoitteena oli, että kirja olisi valmiina jaossa Savonlinnan sukukokouksessa viime vuonna. Tämä aikataulu ei toteutunut. Monta kertaa senkin jälkeen julkaisun ajankohta siirtyi. Kirjatoimikunta piti koko ajan tärkeänä sitä, että kirja toteutuu tasokkaana ja eri sukuhaaroja pitkään palvelevana. Kirja meni lopulta painoon heinäkuussa ja tuli painosta elokuun lopussa tänä vuonna. Siitä otettiin 800 kappaleen painos. Kirjassa on 280 sivua ja noin 60 kuviota sekä karttaa. Kirjan koko on A4. Ansa Haapalaisen poismenon jälkeen kirjatoimikunnan puheenjohtajana toimi vajaan vuo-

den Johanna Lindbohm. Savonlinnan sukukokouksen jälkeen puheenjohtajana on toiminut Heikki Laukkanen ja jäsenenä sukuneuvoston uusi jäsen Antti Laukkanen. Hankkeen loppuvaiheessa Antti Laukkanen kirjoitti kirjan loppuun luvun Karjalan Laukkasista, joita hän on pitkään tutkinut.

Kirjan nimestä järjestettiin nimikilpailu. Sen perusteella kirjan nimeksi tuli ”Vesireittejä vastavirtaan”, Laukkaset 1500–1600 –luvulla.

Erilaisten vaiheiden kautta päädyttiin nyt toteutuneeseen kirjan sisältöön. Laukkasten suvun ensimmäinen kirja esittelee Laukkasten vaiheita vanhempien asiakirjojen perusteella 1540-luvulta 1700-luvulle. Kirjallisten lähteiden rinnalla on tehty runsas joukko DNA-tutkimuksia eri Laukkasten sukuhaaroista. Kirjatoimikunta kokoontui kymmenkunta kertaa neljän vuoden aikana. Lisäksi toimikunta piti tiiviisti yhteyttä sähköpostitse.

Kirjatoimikunta arvioi karonkassaan, että valmistunut kirja tulee olemaan pitkään Laukkasten perusteos. Se tulee korvaamaan sukuseuran käytössä olleen ns. Paikkalan monisteen Laukkasten suvun alkuvaiheista. Samalla kirja luo perustan alkuperäisen tavoitteensa mukaisesti tuleville Laukkasen suvun kirjoille.

Heikki Laukkanen

Poimintoja sukuneuvoston kokouksesta 14.9.2019

Sukukirja

Kokouksessa keskusteltiin juuri valmistuneesta Vesireittejä vastavirtaan -sukukirjasta, jonka julkaisusta sukuneuvosto päätti 12.9.2015. Kirja päätettiin taustoitaa huolellisesti ja tätä päätöstä tukevat tehdyt DNA-testit, joita olisi tosin kaivattu enemmän. Pielaveden Laukkaset (N-haploryhmää) ovat antaneet eniten DNA-näytteitä.

Kirja antaa pohjan mahdolliselle jatkotutkimukselle ja palvelee sukuhaarojen omia tutkimuksia.

Kirjaa on markkinoitu mm. Itä-Suomen maakuntalehdissä, karjalaisissa pitäjälehdissä, Karjala-lehdessä sekä Kuulutko sukuuni -tapahtumassa Vantaalla.

Sukuneuvosto totesi kirjan olevan selkeä ja helposti luettava. Kansi on tyylikäs, ajallinen rajaus on toimiva ja sukuhaarojen lähtökohdat ovat saaneet uusia, jopa yllättäviä paikannuksia.

Sukukirjamme on tähän mennessä ainoa sukukirja, jossa on käsitelty DNA-tutkimuksia näin laajasti.

Haastetaan sukuseuran jäsenet / Laukkasista polveutuvat kertomaan tai kuvaamaan, millaisia kirjassa olevien karttojen paikat ovat nykyisin. Tarinoista ja kuvista kootaan juttusarja sukuseuran lehteen.

Sukuneuvosto esittelee ”Vesireittejä vastavirtaan” -kirjaa laajemmin sukuseuran kokouksessa sekä sukujuhlissa vuonna 2021. Tavoitteena on innostaa sukuhaaroja tutkimaan omaa historiaansa tarkemmin.

Jäsenmäärä

Sukuseuran jäsenten määrään toivotaan kas-

vua. Sukuneuvosto harkitsee jäsenlomakkeen muokkaamista sähköpostilla lähetettäväksi. Jäseneksi liittyvää ohjeistetaan täyttämään lomake mahdollisimman tarkasti (nimi, osoite, tiedot lähisukulaisista jne.), sillä oma nimi ei riitä sukuselvityksen lähettämiseen. Tiedot lomakkeen täyttämiseen löytyvät laukkaset.org sivuilta.

Toimintakauden 2019/2020 keskeiset asiat

Sukuneuvosto on keskustellut sukututkimukseen liittyvän koulutuksen järjestämisestä Laukkasten sukuseuran jäsenille. Aiheeseen palataan kevään 2020 aikana.

Kevään 2020 kokouksessa käydään läpi toimintasuunnitelmaa ja ideoidaan vuoden toimintaa.

Sukuseuran internet-sivusto laukkaset.org käydään läpi syksyn 2019 aikana.

Sukuvaakuna

Sukukirjan kantta tehtäessä nousi esille, että Suomen Heraldisen seuran arkistossa on Laukkasten sukuvaakunasta versio, joka poikkeaa Jorma Laukkasen tekemästä. Sukuneuvosto esittää Heraldiselle seuralle oikaisupyynnön.

Sukuneuvosto totesi, että sukuseura käyttää jatkossakin alkuperäistä, Jorma Laukkasen tekemää vaakunaa.

Sukukokous 2021

3.7.2021 järjestettävän sukukokouksen valmistelut ovat alkaneet. Sukukokous järjestetään Lahden alueella.

Laukkaset-lehden tarkoitus on palvella kaikkia Laukkasten Sukuseuran jäseniä ja kaikkia sukuhaaroja. Siksi onkin tärkeää, että lehden tulisi kirjoituksia jäsenistöltä. Kirjoituksen aihe on vapaa, kunhan se liittyy Laukkasiin tai Laukkasten sukuun. Vaikka et käyttäisi sähköpostia, sekään ei ole esteenä. Voit lähettää minulle tarinasi, vaikka perinteisesti kirjoitit. Osoitteeni on Leo Laakko, Latvakuja 2, 16300 Orimattila. Myös murteella kirjoitetut tarinat julkaistaan ja ne menevät painoon siinä muodossa, kuin ne on kirjoitettu. Mukaan voit liittää valokuvia. Minä skannaan ne ja palautan ilmoittamaasi osoitteeseen.

Asiaa lehtikirjoituksista

Edellisen lehden tiedoista poiketen teksti voi olla kirjoitettu millä fontilla tahansa. Laita kuvat liitteenä samaan lähetykseen juttusi otsikon nimellä niin, että ne voi yhdistää toisiinsa ja kuvaavat aihetta. Kuvien toivotaan olevan alkuperäisiä ja käsittelemättömiä. Kuvakoko saa olla enintään 2592x1936 pikseliä ja resoluutio vähintään 300 dpi. Lisää kirjoituksen loppuun oma nimesi. Laita mukaan myös yhteystietosi.

Jäsenille

Edelleen muistutan niitä Laukkasten Sukuseuraan liittyneitä jäseniä, jotka ei ole saaneet sukuselvitystä: Lähettäkää minulle tarkemmat tiedot esivanhemmistanne mahdollisimman kaukaiselta ajanjaksolta. Tarvitsen tiedot varhaisimmista tietämistäsi esivanhemmista; nimi, syntymäaika, syntymäpaikka ja mahdollisesti myös sukuhaara, johon kuulut. Tiedot voi lähettää sähköpostilla osoitteeseen leo.laakko@gmail.com tai Leo Laakko, Latvakuja 2, 16300 Orimattila.

Lehden toimittajan mietteitä

Kolmas toimittamani Laukkasten lehti on nyt valmis ja jäsenistön luettavana. Kylläpä aika on vierähtänyt nopeasti. Tuntuu kuin olisin aivan äsken lähettänyt kevään lehden aineiston painoon, ja nyt on jo syksyn lehden aika. Kesä

on ollut varsin vilkas ja mielenkiintoinen. Kirjan valmistumista läheltä seuranneena totean, että Ari ja Antti ovat tehneet mahtavan urakan. Nyt ilmestynyt lehti on 25. vuosikertaa. Laukkaset-lehti on ilmestynyt vuodesta 1996 lähtien kaksi kertaa vuodessa. Ainostaan vuonna 2008 se ilmestyi kolmesti. Lehdellä on ollut useita toimittajia. Laukkaset-lehti on voittanut vuonna 2009 ensimmäisen palkinnon Sukuviesti-lehden kilpailussa ja toisen palkinnon vuonna 2003. Kilpailut on järjestänyt Sukuseurojen keskusliitto. Niistä menestyneistä painoksista kiitos lehden toimittajille ja jäsenille, jotka ovat kirjoituksiaan lehteen lähettäneet. Mutta onko lehti kokenut muutoksia tämän 25 vuoden aikana? Tietenkin on. Jokainen lehden toimittaja jättää oman kädenjälkensä lehteen. Niin myös minä.

Olen edelleen sitä mieltä, että kun tehdään lehteä pitää unohtaa fraasit ”näin on aina tehty ja näin tulee aina tehdä” sekä ”ennen oli aina paremmin”. Lehden täytyy uudistua, jotta se palvelee tulevaa jäsenistöä - ei ainoastaan sitä vanhaa vaan myös nuorta.

Laukkasten sukuseura ry:n jäsenistön määrä on ollut viime vuosina laskusuuntainen. Jäsenistön keski-ikä on taas ollut nousussa. Eli jäsenistö vanhenee vuosi vuodelta. Vuonna 2009 jäseniä on ollut noin 900 ja tällä hetkellä määrä on alle 700. Eli jäsenkato on ollut noin 20 henkeä vuodessa. Millä me saisimme nuoria mukaan jäsenistöön ja toimintaan. No, ei ainakaan olemalla jokaista uudistusta vastaan. Pönötämme joka kolmas vuosi itsetietoisina kokouksissa ja juhlissa, kuin jotkut kaikkiteivät rouvat ja herrat. Kaikki sukuseuran varsinaiset kokoukset menevät vanhan kaavan mukaan, jossa ei ole pienintäkään tilaa sille, että se houkuttelisi nuoria Laukkasia osallistumaan kokoukseen. Mielestäni meidän pitäisi antaa myös nuorisolle mahdollisuus tuoda äänensä kuuluviin. Sukuseuran kuuluisi järjestää tilaisuuksia, jotka on tarkoitettu vain nuorille ja nuorille aikuisille. Tilaisuuksia, jonne nuori perhe voi tulla lastensa kanssa.

Esitin tässä taannoin, että lehdessä olisi nuorten palsta; yksi aukeama, jossa nuoriso saisi kertoa asioista. Se tyrmättiin sanomalla, että tämä on sukulehti. No eikö Laukkasten nuoriso kuulu sukuun ja eivätkö nuoret Laukkaset saa tuoda ajatuksiaan esille? Toisaalta lehdesä pitää olla monipuolisia kirjoituksia, jotka käsittelevät koko Laukkasten sukuseuraa. Eipä ole tullut paljon kirjoituksia. Suurin osa saamastani palautteesta oli positiivista - keuhuttiin lehteä selkeäksi ja monipuoliseksi.. Edelleenkin kirjoitusvirheistä ei tarvitse murehtia, sillä Laukkasten Sukuseura ry:llä on asiansa osaava oikolukija.

Laukkaset siellä ja täällä

On sukuja maassamme hurjan monta: on aatelista, kuuluisaa tai onnetonta.

Jotkut melkein yksinään kunnan täyttää, kun taas toiset niin harvinaisilta näyttää.

On Laukkanen jopa sadasensimmäinen yleisyydeltään, kertoo internetti tietäväinen.

6075 henkilöä nyt tätä nimeä kantaa, myös tämän tiedon sama lähde antaa.

On siinä monta sukuseuran jäsenehdokasta, mistä ihan pieni osa on nyt jäseniä vasta.

Jos Laukkaselta saamme esityksen kuulla, tuntuu, että se tulee luotettavalla suulla.

Eikä usko meidän omiin koskaan horju, eikä Laukkanen toista Laukkasta torju.

On luonnossa kukat ja sienet lähekkäin, mistä todistuksen tänäkin syksynä näin.

Utenu lehdessä on ollut vanhojen valokuvien sivut. Tarkoitus on, että jäsenistö lähettäisi vanhoja valokuvia lyhyen kuvaan liittyvän tekstin kera, jotka sitten julkaistaisiin ko. sivulla. Eipä ole paljon kuvia tullut. Saapuneisakaan ei ole ollut mitään tekstiä. Voin tietysti laittaa kuvia omasta sukuhaarastani, mutta onko se silloin monipuolinen? Kaikesta huolimatta jatkan lehden toimittamista yhdessä päätoimittajan, sukuseuran puheenjohtajan kanssa, sukuneuvoston valtuuttamana.

Leo Laakko

Näin myös Laukkaset arjessa yhteen hilaa, kun yhdessä löydetään riittävää elintilaa.

Jos Laukkanen jossain puhuu, laulaa tai soittaa, se heti herkemman innostuksen kuulijaan voittaa.

Myös urheilusta löytyy vastaavaa esimerkkiä monta, heti seurataan suoritusta: hyvää ja vaatimatonta.

Vaikka meitä on sukuhaaroja siellä ja täällä, on kaikilla varmaankin joku etäyhteys päällä.

Ja kolmen vuoden välein yhteen hakeudutaan, kun sukukokousväki näin kiertää ympäri maan.

Sirpa Herve (o.s. Laukkanen)

Sukuseuran tuotteita saatavissa

SEINÄ-
VAAKUNA
14 x 21 cm

25€

Tulliaiseksi
ja
merkkipäivä-
lahjaksi
PÖYTÄLIPPU

30€

ISÄNNÄNVIIRI
Kahta pituutta
3 tai 4 m

60€

RINTAMERKKI
(pinssi)

5€

KOLMIOLIPPU

10€

160 sivuinen
KEITTOKIRJA

30€

KOLMAS
PAINOS!

KAUPPAKASSI 3⁵⁰

TEE TILAUS:

Soita Pia Laukkanen
puh. 050 344 0456

tai mariapia.laukkanen@gmail.com

Täyttä elämää

Olen Lauri Laukkanen, Aaro ja Elvi Laukkanen keskimäinen lapsi. Olen syntynyt vuonna 1962 ja vietin lapsuuteni Sinetän kylällä Ounasjokivarressa Rovaniemen maalaiskunnassa. Isäni Aaro oli Kalle ja Eeva Laukkanen vanhin poika. Pappani Kallen isä oli Jaakko Laukkanen. Lähtöjään nämä Laukkaset olivat Pielavedeltä, jossa lapsena ainakin kerran vierailin. Pappani isä Jaakko Laukkanen oli tullut pohjoiseen rakennusurakoiden perässä. Hän on poikiensa, joiden joukossa oli myös pappani Kalle, kanssa tehnyt paljon mm. hirsikouluja ja muita isojakin kohteita Lappiin. Esimerkiksi Pohtimolammen leirikeskus kuuluu heidän urakoimiinsa kohteisiin. Äitini Elvi on omaa sukua Hurtig ja kotoisin Tornion Liakan kylältä. Isäni toimi kauppiana Sinetän kylällä tarjoten ihmisten arkeen kuuluvia perustarpeita, kuten ruokaa sekä lyhyt- ja siirtomaatavaroita kohtuullista korvausta vastaan. Äitini helpotti maalaiskuntalaisten maailmaantuloa kunnan kättilönä. Asuimme Sinetän terveystalolla ja isäni kauppa oli Sinettäkosken kohdalla sillan kainalossa. Kosken toisella puolella oli osuuskauppa. Kirjani "Ihan sympaattisia tarinoita" kertoo tuosta Sinetän-ajasta.

Muutimme Rovaniemen kaupunkiin Viirinkan-kaan kaupunginosaan vuonna 1973, ja pääsin jatkamaan koulunkäyntiä viidennelle luokalle "pikku rantsulle", Rantavitikalle, ja sitten "isolle rantsulle" yläasteelle. Isälläni oli Viirinkankaantie 11:ssä tukolainen lähikauppa Viiri-Superi, jossa me lapset saimme työskennellä koulunkäynnin ohessa. Meitä sisarusksia on kymmenen ja minä olen siis keskimäinen. Tämä keskimäisenä olo perheessämme opetti minua selviytymään erilaisissa ristipaineissa ja muokkasi minua sellaiseksi kuin nyt olen. Yläasteen jälkeen menin Rovaniemen kauppaoppilaitokseen ja minusta kouluttin ihan oikea ja pesunkestävä merkonomi.

Kauppaopiston jälkeen menin Tukholmaan töihin vuodeksi Asean kaapelitehtaalle, jonne vanhempi Aarne-veljeni oli mennyt jo aiemmin ja tasoitti tietä minullekin. Tukholmasta palasin Rovaniemelle ja lähdin armeijaan Sodankylän Jääkäriprikaatiin. Siellä sain sissiradistin koulutuksen ja vieläkin naputtelen sormellani pöydän pintaan tekstejä maitopurkista titaamalla.

Armeijan jälkeen minut kutsuttiin myyjä-asetajaksi Lapin Kaihdin ja Markiisi -nimiseen kaihdinliikkeeseen. Kaihdin- ja taiteovihommat loppuivat puolen vuoden päästä, kun päätin kavereideni houkuttelemana alkaa talopakettimyyjäksi. Ensin olin puoli vuotta palkollisena ja sitten vuodesta 1984 yrittäjänä.

Vuosi 1984 oli merkittävin vuosi minun elämässäni. Sinä vuonna löysin vaimoni Minnan, joka on omaa sukua Immonen, mutta käyttää taiteilijanimeä Minna.L.Immonen. L välissä tarkoittaa, että hän on oikeasti Laukkanen. Minna oli hyvän päivän tuttu ja siskojeni hyvä kavere, mutta ensimmäistä kertaa jotakin muutakin, kun hän kävi syksyllä 1983 kaihdinliikkeessä ohikulkumatkallaan näyttämässä minulle painattamiaan kortteja. En ymmärtänyt taiteesta mitään, mutta hyvän kotikasvatuksen saaneena kehuin kovasti kortteja. En vielä silloin innostunut korteista, mutta se, mikä jäi mieleeni, oli tummien hiusten valtava volyyymi hänen kääntyessään ja hiuksia heilauttaessaan. Se taisi olla siinä ja siinä se olikin.

Naimisiin menimme 1984. Vuonna 1988 muuttimme Ouluun ja aloitimme Minna-Kortti Oy:n liiketoiminnan kehittämisen täysillä. Siitä asti tienestit ovat olleet kortilla, eli hataralla pohjalta. Oulunsaloon muuttimme 1989 elokuussa ja siellä asumme vieläkin. Liiketoiminnan lisäksi kehitimme myös perhettämme ja saimme vuo-

Minna ja Lauri Laukkasen perhe keväällä 2019 nuorimman lapsen Lydian ylioppilajuhlissa.

sien varrella seitsemän lasta, neljä tyttöä ja kolme poikaa.

Koko perheenä olemme tätä yritystoimintaa samalla pyörittäneet ja Minna-Kortti on määrittänyt aika paljon meidän kaikkien elämää, kuten määrittänyt myös aikanaan Viiri-Superi minun ja sisarusteni, sekä vanhempieni elämää. Täs-

tä kaikesta kerron kirjassani "Ihan sympaattisia tarinoita".

Perheeseemme kuuluu tällä hetkellä seitsemän lasta, viisi lastenlasta, kaksi miniää ja kaksi koiraa. Kohta, jos kaikki menee hyvin, meille saadaan kuudes lastenlapsi. Täyttä elämää.

Ihan sympaattisia tarinoita I ja II

Keskellä kesää postilaatikkoon tupsahti kaksi kirjaa pohjoisesta. Kirjoittaja oli Laukkanen ja kuvittaja Immonen. Kirjat olivat IHAN SYMPAATTISIA TARINOITA I ja II. Ensimmäiseksi heräsi kysymys: keitähän Laukkasia kirjoittaja on. Vaihdettuamme muutaman sähköpostin selvisi, että Lauri on sukua Laukkaset-lehdessä vuonna 2000 esiteltyn koulurakentajien kanssa. Kirjoittaja Lauri Laukkasen isoisa Kalle Laukkanen kuului niiden veljesten kirvesmiesporukkaan, jotka rakensivat itsenäisyyden alkuaikoina ainakin 28 koulua pitkin Lapin perukoita. Suvun juuret juontavat Pielavedelle. Esi-isän muutto pohjoiseen tapahtui vuosisatojen vaihteessa noin 120 vuotta sitten. Mutta itse kirjat... Lauri Laukkanen kirjoittaa sujuvasti ja värikkäästi. Ensimmäinen kirja kuvaa elämää ja kokemuksia Rovaniemen maalaiskunnan Sinetän kylässä Ounasjoen varrella lapsen näkökulmasta. Lapsuuden jutut ovat riemastuttavia ja kirjoitettu huumorilla. Oman elämäkokemukseni näkökulmasta tarinat ovat uskottavia. Lyhyet tarinat avaavat hyvin näkökulmia maaseutukylän elämään 1960-luvun Lapissa kyläkauppiaan ja kättilön monilapsisessa perheessä. Jutut on kirjoitettu niin yksityiskohtaisesti, että kirjan luettuani voisin melkein toimia oppaana Sinetän kylässä.

Ensimmäisen osan kannessa Lauri poseeraa polkupyörien kanssa. Toisen kirjan mukana hän muuttaa Rovaniemelle ja ajeelee jo moottoripyörällä. Toisen kirjan jutut kertovat nuoren miehen varttumisesta aikuiseksi 1970-luvulla kasvavassa Rovaniemen kaupungissa. Kertojana Lauri välittää lukijalle kuvauksia nuoruuden tunnelmista ja ihmisuonteesta sekä tietenkin ajankuvaa Rovaniemeltä. Lukijalle jää jutuista hyvä mieli.

Kirjojen kuvitus on erinomainen. Puoliso, kuvataiteilija Minna L. Immonen (Laukkanen) on suunnitellut kannen kuvat ja kuvittanut kaikki jutut. Piirrookset Sinetän kylästä sekä perhekuva Minnan ja Laurin perheestä lapsineen, miniöineen ja lapsenlapsineen ovat erinomaisia. Kirjan taitto on väljä. Kuvien kanssa kirjojen ulkonäkö hyvä ja luettava. Kirjoja voi tilata kirjoittajan ja kuvittajan verkkokaupasta www.minnakortti.fi

Lauri Laukkanen on toiminut yrittäjänä 30 vuotta. Hän asuu perheineen Oulunsalossa ja toimii Minna-Kortti Oy:n toimitusjohtajana. Puoliso Minna Immonen on suunnitellut kaikki Minna-Kortti Oy:n tuotteet. Lisäksi Immonen on tehnyt lukuisia kuvitustöitä Arabialle, Postille, Kirjapajalle, Paletille sekä Haville.

Heikki Laukkanen

Talvisodasta 80 vuotta - Karjalan menetyks kosketti koko Suomea

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 80 vuotta talvisodan alkamisesta. Talvi- ja jatkosodan seurauksena Suomi menetti Karjalan, Petsamon ja vanhan Sallan alueet. Vaikka karjalaiset menettivät kotiseudun, rikkaan Karjalan maakunnan, isänmaa säilyi. Yli 400 tuhatta karjalasta joutui evakkoon ja asutettavaksi muualle Suomeen. Siirtolaisten evakkotie oli raskas ja suuri voimanponnistus koko yhteiskunnalta, koskihan Karjalan menetyks koko Suomea ja kaikkia suomalaisia. Karjalaiset olivat oman isänmaan siirtolaisia ja evakkoja, ei pakolaisia. Tuolloin nopeasti säädettyä Maanhankintalakiä voidaan pitää yhtenä sodan jälkeisen Suomen tärkeimmistä asiakirjoista. Asutustilojen merkitys oli suuri sodan jälkeisen ruokahuollon turvaajana, peloteltua nälän hätää ei Suomeen syntynyt. Suomi oli ainoa maa, joka toteutti näin laajamittaisen oman väestön evakuoinnin sodassa menettämiltään alueilta maan muihin osiin.

Samalla kun karjalaisista tuli keskeinen jälleerakennuksen voimavara, työ isänmaan tulevaisuuden hyväksi lääkiksi sodan ja kotiseudun menetyksen jättämiä haavoja ja auttoi sopeutumaan uusille asuinsijoille. Vaikka sopeutuminen usein tuottikin moninaisia pulmia, karjalaiset vieraanvaraisina, aktiivisina ja sosiaalisina ihmisinä voittivat ennakkoluulot ja sijoittuivat nopeasti yhteiskuntaelämän vastuullisiin tehtäviin.

Karjalaiset ovat nostaneet julkiseen keskusteluun monia sodan jälkeisen ajan kipeitä kansallisia kysymyksiä kuten Karjalan menetyks ja siihen liittyvä palautuksen unelma, siirtoväen kohtelu uusilla asuinsijoilla ja pitkään kestänyt pakkoväenhistoria. Karjala on osa ulkosuhteiden ja kansallisen itsemäärityksen historiaa. Olemme myös osa eurooppalaista historiankirjoitusta jakaessamme siirtoväen kohtalon monien muiden maiden siirtolaisten kanssa.

Markku Laukkanen

Vahvat juuret – vahva identiteetti

Meille karjalaisille on tärkeä tietää, mistä on kotoisin ja mihin kulttuurisesti kuuluu. Kun ensimmäisen kerran sain vierailta vanhempieni kotiseudulla Jaakkimassa ja Lumivaarassa, tiesi palanneensa sukunsa monisatavuotisille juurille. Karjalaisille identiteetti liittyy paitsi kotiseutuun ja paikkaan, myös sukuun ja sen vaiheeseen sekä karjalaiseen ominaiseen vahaan yhteenkuuluvuuden tunteeseen. Se että tietää olevansa Jaakkiman Laukkasia ja Lumivaaran Jääskeläisiä, ankkuroituu monien sukupolvien ketjuun ja sen jatkajaksi.

Perheeni asettui sodan jälkeen lyhyen Keski-Suomen visiitin jälkeen Pohjois-Kymenlaaksoon, Valkealaan. Sopeutumista edesauttoi se, että seudulla puhuttiin valmiiksi mie ja sie kieltä sekä se että Kouvolan ympäristöstä tuli sakkijärveläisten ja jääskeläisten pääsijoituspaikka.

Karjalaisuuden tulevaisuus

Talvisodan alku käynnisti monen karjalaisen kohdalla evakkotaipaleen, mikä sinetöityi lopullisesti 1944 solmittuun rauhaan. Vaikka

karjalaisuus elää vahvana heimokulttuurina edelleen, suuri kysymys on, miten se puhuttelee uusia sukupolvia ja mitä karjalaisuus merkitsee Karjalassa syntyneiden ja evakkouden kokeneiden jälkeläisille.

Tutkimusten mukaan nuoret ovat kiinnostuneet karjalaisesta tapa- ja ruokakulttuurista sekä kotiseutumatoista. Ne antavat aineksia löytää oma kulttuurinen identiteetti, karjalaiset juuret ja siivet minäkuvan rakentamiselle.

Karjalaiset kantavat ylpeinä heimokulttuurin monisatavuotista perintöä. Olemme monipuolisella järjestötoiminnallamme monipuolinen näyteikkuna karjalaisuuteen. Tämän päivän karjalaisuuden voi kohdata myös sosiaalisessa mediassa, jossa etsitään juuria ja kokoonnutaan saman ajattoman heimoahteen ympärillä. Karjalaisuus osoittaa monisatavuotisena kulttuurina kestävyytensä ja voimansa niin kansallisen kulttuurin kulmakivenä kuin väriäikäkkänä monikulttuurisessa Euroopassakin. Karjalaisesta vahvuus on karjalaisissa itsessään. Karjalainen kulttuuri on suomalaisen kulttuurin kivijalkaa. Suomen rikkaus on vahvat heimokulttuurit ja niiden erot. Euroopan historiakin on erilaisuuden historiaa niin maakuntien, kielten kuin tapakulttuurien välillä. Näistä heimojen erilaisuuksista kuten murteista kannattaa pitää kiinni, jotta myös muistetaan, mistä myö ollaan.

Monet tutkimukset ovat osoittaneet karjalaisen olevan lähtökohdiltaan suvaitsevaisia ja muita kulttuureja ymmärtäviä ihmisiä. Tämä selittyy sillä, että heimo on asunut vuosisadat erilaisten kulttuurien vaikutuspiirissä, jossa on otettu vastaan vaikutteita, milloin idästä, milloin lännestä. Suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden ymmärtäminen on yhä ajankohtaisempi haaste meille kaikille.

Markku Laukkanen
Karjalan liiton kunniapuheenjohtaja

Kerrotut tarinat, kullatut muistot

Minua pyydettiin kirjoittamaan kokoamastani kirjasta, joten tässäpä tarinaa. Sain vuonna 2015 Räisälän Haaparannan Laukkasten sukuhaarasta hyvää materiaalia ja paljon. Olin juuri lopettamassa ensimmäistä kirjaa ja se oli menossa painoon. Sain Juha Lahdelmalta hänen pappansa Heikki Lahdelman valokuvakansioita ja kelanauhoja, joihin Heikki oli kertonut tarinoita aikain takaa.

Kirja oman suvun muistoista ja jutuista.

Ensin harmittelin, etten saanut tarinoita ja kuvia ensimmäiseen kirjaani. Sitten harmitus haihtui, kun aloin työstää kelanauhoja, jotta saisin ne luettavaksi ja tietokoneelle. Isompi operaatio olivatkin valokuvakansiot, joissa oli paljon kuvia ilman nimiä. Piti nimetä ne, jotka varmaksi tiesin sekä laittaa loput kiertoon ja kysyä tuntevatko muut kuvien henkilöitä? Vanhimmat tekstit ovat yli sadan vuoden takaa, samoin valokuvat. Yksi valokuvakansio oli niin upea, että tuntui kun sitä pitäisi käsitellä silkkihansikkain.

Ei riittänyt, että sain kokoon Heikin kuvat ja tekstit, sillä kirja kaipasi muutakin. Niinpä laitoin tarinaa Heikin veljestä, joka muutti Amerikkaan sekä omia Laukkasten lehteen kirjoittamiani tarinoita. Näin sain omia tarinoitani ja kuviakin kansien väliin sekä ajalta kauan sitten että vähän uudempaakin. Muutakin pientä sieltä löytyy, mutta ei kerrota kaikkea.

Jaana Väisänen

Mustien rakuunoiden muistomerkki Laukkasten uusi muistelupaikka

”Sivistys alkaa siitä, että tunnemme kuuluvamme yhteen edellisten polvien kanssa. Me tarvitsemme ulkonaisia merkkejä, jotka johdattavat mieleemme tietyt asiat. Jos pystytään tuollaisen kiven, joka on omistettu niille, jotka ovat unohtetut, niin ohikulkija ehdottomasti tulee ajatelleeksi, keitä hän on unohtanut.”

Näin päätti patsaan paljastuspuheen Jalmari Finneä lainaten Punkaharjun Laukansaaren jälkeisiin kuuluva eversti Erkki Laukkanen Savonlinnan Moinniemen kartanon pihapiirissä 30.8.2019.

Kartanon pihapiirissä paljastettiin Herman von Burghausen johtamien Mustien rakuunoiden muistokivi. Herman von Burghausen oli 30-vuotisen sodan ansioista aateloitu. Kruunu lahjoitti hänelle Kerimäen Moinniemen kylän palkkioksi ja säteriksi. Taustaltaan hän oli baltiansaksalainen.

Vuonna 1665 everstiluutnantti Herman von Burghausen sai tehtäväkseen värvätä Savosta ja Käkisalmen Karjalasta puolirykmenttiin eli neljään komppaniaan tarvittavan määrän rakuunoita, yhteensä 500 ratsukkoa. Perustettavan rakuunayksikön tehtäväksi suunniteltiin rajavalvonta valtakunnan itäisellä alueella, sillä se oli Ruotsin valtakunnan rajamaana kärsinyt lukuisista sodista ja ryöstöretkistä. Edellisellä vuosikymmenellä ruptuurisota oli aiheuttanut isoja vahinkoja Moinniemen lähi-kyllillä.

Rykmentin tehtävä muuttui. Suurvalta Ruotsi tarvitsi itäsavolaisten talonpoikien varustamia rakuunoita kauaksi maan eteläosiin. Tanskan vallattua Skånen Herman von Burghausen sai käskyn siirtää 500 itäsavolaista rakuunaa hevosineen laivoilla Ruotsin puolelle ja liittyä siellä Ruotsin kuninkaan pääarmeijaan. Joukot saapuivat lähelle Lundin kaupunkia, jossa käytiin 4.12.1676 pohjoismaiden verisin taistelu. Taistelussa kuoli vuorokauden aikana ny-

kytökkimukseen arvion mukaan noin 9000 sotilasta. Kuolleiden joukossa oli Herman von Burghausen ja lähes kaikki Mustat rakuunat. Joukko-osasto lakkautettiin taistelun jälkeen, ja rippeet yhdistettiin muihin yksiköihin. Itä-savolaista talonpojista muodostettua rykmenttiä kutsuttiin lippujen värin perusteella Mustaksi rykmentiksi. Mustassa lipussa oli Savon jousi koillista kohden niin kuin nykyisessä Etelä-Savon maakuntavaakunassa. Rakuuna oli ratsumiestä kevyemmin varustettu sotilas, joka liikkui paikasta toiseen ratsain ja taisteli yleensä jalan. Rakuuna kuljetti asetta satulan sivussa kotelossa. Miekkaa kannettiin selän yli menevässä selkävyössä. Kypäran sijasta rakuunalla oli leveälierisen huopahatun sisään laitettu rautakehikko suojaamassa päätä. Rintahaarniska oli korvattu nahkaliivillä ja paksulla takilla.

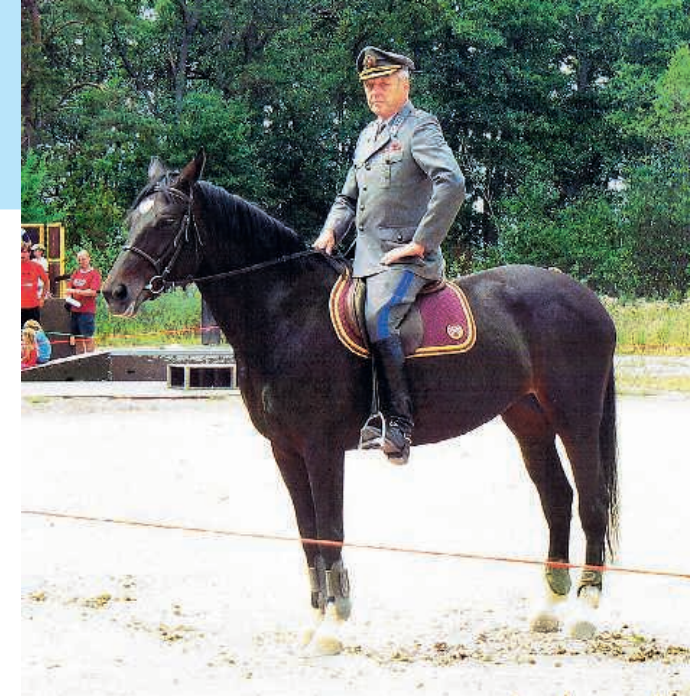

Laskin Laukkasten suvun puolesta kukat kolme viikkoa muistomerkkin paljastustilaisuuden jälkeen. Muistomerkki sijaitsee noin 20 km Savonlinnasta kaakkoon (Silvaniementie 82) Moinniemen kartanon puistossa.

Suomalainen ratsuväki muodostui 1600-luvun lopulle saakka vapaaehtoisista, talonpojista, kun taas jalkaväkeen sotilaat saatiin pakko-otolla. Ratsutilan isäntä sitoutui verovapautta vastaan varustamaan ratsun ja ratsastajan. Isännät edustivat samoja sukuja, joita Savonlinnan seudulla elää nykyäänkin. Henkilöluetteloissa mainitaan tuttuja nimiä, kuten Tiainen, Kosonen, Makkonen, Seppänen ja Laukkanen. Jos isäntä ei itse ratsastanut, sotaan lähti joku hänen pojistaan, vävyistään tai rengeistään. Kruunu antoi rauhankorvauksen, miekan ja aseensa sekä muonituksen ja hevoselle rehun, totesi eversti Erkki Laukkanen muistomerkkin paljastuspuheessaan.

Säämingin ja Kerimäen Laukansaarten isännät ja heidän jälkeläisensä varustivat useamman ratsumiehen. Tarkkoja luetteloja ei ole 1600-luvun asiakirjojen perusteella siitä, kuka ratsasti Laukkastenkin varustamia rakuunoita, mutta varmasti useampikin Laukkanen sai surmansa Lundin taistelussa.

Lundin taistelussa haavoittui komppanianpäällikkö Nils Grot, joka aateloitiin seuraava vuonna. Näin sai alkunsa Grotenfeltin aatelisuku, jonka halussa ovat nykyisinkin kartanot Juvalla ja Joroisissa. Moinniemen hovi siirtyi monien vaiheiden jälkeen Tornator OY:lle, jolta nykyiset omistajat, Silvaniemet, ovat ostaneet kartanon 1900-luvun alussa. Samaan aikaan hovista itsenäistyi kymmenen torppaa. Kaksi torpista oli Laukkasilla. Isoisäni oli Rasalanmäen itsenäistyneen torpan poika.

Muistomerkkin paljastuspuheen pitänyt Punkaharjun Laukansaaren sukuhaaraan kuuluva eversti Erkki Laukkanen. Hän oli sukuneuvoston jäsenenä 2000-luvun alussa. Hänet on kuvattu rakuunaperinteen mukaisesti ratsun selässä pari vuotta sitten.

Savonlinnan seudun Laukansaarten jälkeläiset sukuhaaroineen voivat käydä muistelemassa esi-isiemme kohtaloita noin 350 vuotta sitten tapahtuneen Lundin taistelun muistomerkillä.

Heikki Laukkanen

Lähteet:

Kirja:

Mustat liput, Herman von Burghausen ja Mustat Rakuunat, Jukka A. Torvelainen, 2016

Muistomerkkin paljastuspuhe, Erkki Laukkanen 2019

Liikemiehellä on oma kivitalo Jatkoa lehdestä 1/2019

Seuraavina vuosina Kustaan rakennusurakoitsijan ura oli vilkas, ja hän ryhtyi myös kauppiaksi ja liikemieheksi. Vuonna 1891 urakoitiin Sortavalan seminaarin kuusi eri rakennusta ja vuonna 1897 vuorossa oli Punkaharjun Valtionhotellin suuri keisarinna-huivi, joka on edelleen paikallaan. Liikemiehenä ja osakkaana Kustaa lähti mukaan höyrylaiva Kerttuun vuonna 1891 ja seuraavana vuonna Savolan sahaan, jonka rakentamisen myös urakoi 1893.

1890-luvun puoliväli oli Kustaan uran hektisintä aikaa. Hän rakennutti itselleen edelleen paikallaan seisovan suuren kivitalon Puistokadun alkuun. Sen verran Laukkasen menestys oli kademieltä herättänyt, että tarinan mukaan osa tiilistä oli reaalityönsä ylijäämää. Talon piirsi todennäköisesti Olavinlinnan korjauksia valvomaan saapunut Allan Schulman, mutta Kustaa on kertonut suunnitelleensa talon ainakin osittain itse. Noihin aikoihin oli hyvin yleistä, että asuinrakennuksia piirsivät rakennusmestarit. Arkkitehtejä kiinnostivat lähinnä suuret rakennukset ja julkiset kohteet aina 1920-luvulle saakka. Tämä ei ole siis mahdotonta, sillä Laukkanen piirsi myöhemmin useita rakennuksia, joita on Savonlinnassa vieläkin. Puistokatu 1 valmistui vuonna 1896 ja siihen

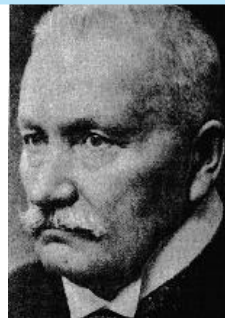

Puistokatu 1 oli Kustaa Laukkasen koti ja liiketalo (1896).

Kustaa avasi myös "Rakennusaineiden, rauta- ja huushollikalujen" kaupan. Kustaa Laukkanen oli kaupungin keskeinen liikemies ja yksityisen suuren kivitalon rakentamisen oli tuolloin hyvin harvinaista.

Olavin kylpylä

Kaupungissa muutaman vuoden vaikuttanut Allan Schulman ehti piirtää useita merkittäviä rakennuksia, kuten Rauhalinnan, Piispanlinnan ja Puistokatu 7:n sekä teki Kustaa Laukkasen kanssa yhteistyötä Piispanlinnan valmistumisessa 1897. Työnjako oli, että Schulman piirsi ja Laukkanen urakoi. Tätä aiemmin oli kuitenkin käynnistynyt Kustaa Laukkasen uran

Kustaa Laukkanen.

Olavin kylpylä rakennuksineen ja siltoineen oli Kustaa Laukkasen suurtyö.

ehkä merkittävin hanke: Olavin kylpylän, Kasinonsaaren siltojen ja huviloiden rakentaminen. Laukkanen oli myös vuonna 1896 valmistuneen mittavan kylpylähankkeen osakas ja johtokunnan jäsen. Muinaispohjoismaista tyyliä edustava kylpylän päärakennus valmistui kesäksi 1896 ja sen suunnitteli Yleisten rakennusten ylihallituksen viipurilainen arkkitehti Johan Jakob "Jac." Ahrenberg, joka oli kaupungissa Olavinlinnan restauroinnin vuoksi. Olavinlinna onkin tuonut Savonlinnaan merkittäviä arkkitehtejä Kiseleffistä Schulmanin kautta Ahrenbergiin ja näin kaupungissa on edelleen myös arkkitehtonisesti merkittäviä vanhoja rakennuksia.

Ura huipentuu ja melkein katkeaa

Kustaa Laukkasen liikemiesura huipentui 1890-luvun loppuun. Vuonna 1896 hän urakoitsi Käkisalmen kylpylaitoksen sekä Savonlinnassa Heikinpohjan vaivaistalon. Olavin kylpylän yhteyteen rakennetut huvilat olivat vuorossa 1898-99. Näistä Suruton ja Kalliolinna ovat edelleen pystyssä. Kun Savonlinnan matkailu näytti hienoja menetyksen merkkejä, Laukkanen alkoi valmistella eräänlaista urakoitsijan joutsenlauluun, komealla kivijalalla seisovan puisen Seurahuoneen eli Savonlinnan matkailijahotellin rakentamista. Helsingiläisen arkkitehtitoimisto Nyrström, Petrelius, Penttilän suunnittelema kansallisromanttinen Art Nouveau'n piirteitä edustanut hotelli valmistui kesällä 1901 entiselle Sittkofin tontille, joka oli ollut tyhjiään vuoden 1879 palosta saakka nykyisen Kauppatorin kulmalla Olavinkatu 40:ssä. Upea kolmikerroksinen rakennus oli luultavasti eniten Imatran Valtionhotellin pari vuotta myöhemmin piirtäneen Usko Nyrströmin käsialaa. Linkkinä kaupunkiin oli luultavasti se, että kolmikosta Albert Petrelius oli savonlinnalainen.

Savonlinnan matkailijahotelli (1901) oli Usko Nyrströmin piirtämä.

Valitettavasti vuosi 1901 ei ollut Kustaa Laukkasen kannalta onnellinen, vaan päin vastoin siitä tuli varmasti hänen koko elämänsä katkerin vuosi. Laukkanen oli urakoinut vuonna 1894 Joensuuun lyseon ja lähti rakentamaan Joensuun tuomiokirkkoa useiden savonlinnalaisten liikemiesten ollessa hankkeen taukumiehinä. Tämä urakka ja muut liiketoimet menivät jo keväällä totaalisesti pieleen, ja Laukkanen kärsi konkurssin, jonka korvauksia selviteltiin seuraavat kymmenen vuotta. Laukkasen omaisuus kivitaloa, kalusteita ja osakkeita myöhen huutokaupattiin syksyllä. Ja vaikka tuohon aikaan epäonnistuneiden omaisuutta kaupattiin suorasukaisesti ja julkisesti,

Kuolleita:

Mökkiläisen lapsi Helmi Maria Pekant. So.olin Pihlajaniemeltä 5 v 11 k 16 p Kuusahoit Isäki Maria Nyrhinen o s Laukkanen Tolvanieni n:o 7 66 v. 3 k. 21 p. Kuusahoit Isäki Serafia Nykinea o. s. Immoses Kommer-niemeltä 66 v. 3 k. 13 p. Rakennus-mestarin lapsi Tauno Kustaanp Laukka-nen Savonlinnasta 2 p. Laiselapsi Elean Maria Eeroetin tytär Kukki-la Otavaa-niemeltä 2 v. 2 p.

Muuttokirjaa aase:

Koekelle v. t. maamitari Emerik Pun-nosen Savonlinnasta. Lappeenrantaan Lois Pekka Asarias Behm perheineen Juvolasta Käkisalmele reiki Johan Leander Ekimä Pihlajaniemeltä.

karmeinta on kuitenkin lukea paikallislehdestä Tauno Kustaanpoika Laukkasen kuolinilmoitus kahden päivän ikäisenä syksyllä 1901. Ajasta puhuttiin Savonlinnassa pitkään tyyliin: “Se oli siihen aikaan, kun savonlinnalaiset rakensivat Joensuuhun”.

Tuohon maailman aikaan velkominen oli todellakin julkista ja raadollista puuhaa. 5. kesäkuuta 1901 lehti-ilmoitus kertoi seuraavaa:

“Velkojat. Rakennusmestari Kust. Laukkasen Savonlinnassa konkurssiin luovutetussa pesässä kutsutaan täten kokoontumaan Matkaili-hotellissa täällä keskiviikkona sisällä olevan kesäkuun 26 päivänä kello 6 j. pp. keskustelemaan ja päättämään, velallisen ylläpidosta, pesän irtaimen omaisuuden rahaksi muuttamisesta, uskottujen miesten palkasta, kuin myöskin Joensuun kirkon rakentamisurakasta, mihin toimiin on ryhdyttävä työn edelleen käyttämisen suhteen sekä muista mahdollisista esiin tulevista asioista; ja muistutetaan konkurssisäännön määräyksestä että poissaolevat velkojat, saavat tyytyä saapuville tulleiden tekemiin päätöksiin. And. Auvinen ja Karl Lindroos. Uskotut miehet.”

On tietysti kohtalon ivaa, että asioista sovittiin Kustaan urakoimassa hotellissa ja pitkin syksyä ilmoitettiin vähitellen erilaisista huutokaupoista, joissa myytiin ensin Puistokatu 1 kivitalo, sitten osakkeet ja varastot ja lopuksi kodin huonekalutkin. Pudotuksen on täytynyt olla melkoinen.

Kuitenkin luottomies

Vaikka Kustaan elämä sai karmean käänteen vuonna 1901, tarinalla on onneksi onnellisempi loppu, kuin voisi äkkiseltään kuvitella. Tämä luottamustehtävissä koko 1890-luvun toiminut hiljainen ja vaatimaton mies ei me-

nettänyt epäonnistumisestaan huolimatta savonlinnalaisien luottamusta, vaan valittiin Savonlinnan kaupungin rakennusmestariksi ja kaupungin raatimieheksi vuosiksi 1905-25. Raatimiehet käytännössä pyrittivät kaupunkia eli toisin sanoen olivat nykytermein pienimuotoinen kaupunginhallitus. Täysin ei Kustaa myöskään jäänyt pois vanhoista töistään, vaan perusti vuonna 1904 “Ruuti, dynamiitti ja metsästystarpeiden” kaupan Olavinkatu 34:ään. Vähitellen eteen tuli rakennusten suunnittelutöitä ja Kustaan kynästä syntyivät mm. Huvilakatu/Kalmarinkatu 9; merikapteeni Albin Siivosen, nykyään sinisenä tunnettu suuri puutalo 1910 sekä samana vuonna yksi Savonlinnan kaikkien aikojen komeimmista Jugend-kivitalosta Olavinkatu 46:een. Laukkanen oli mukana myös sanomalehti-toiminnassa ja suunnitteli vuonna 1918 Kerimäen vapausodan patsaan.

Nuoresta ammattimiehestä oli näin tullut ensin kaupungin äveriään liikemies, sitten konkurssin jälkeen luotettu asioidenhoitaja ja lopuksi vanha arvostettu kaupunkilainen. Myöhemmästä elämästä löytyy tieto, että Kustaa asui vuokralaisena 1910 Pesosen talossa Olavinkatu

Olavinkatu 46, Kustaa Laukkasen suunnittelemaa jugendia 1910.

10:ssä vaimonsa Elsan ja Kerttu -tyttärensä kanssa. Kustaalla tiedetään olleen kaksi tyttäretä, Kerttu ja Toimi. Vuonna 1927 Kustaa Laukkasen anoi kaupungilta 1500 markan kuukausieläkettä ja sai 750 markkaa kuussa. Tämäkin kerrottiin tarkasti lehdessä.

Kustaa Laukkasen elämässä oli suuren draaman ainekset. Hän vietti näyttävästi 80-vuotis-

päiviään ja kun hän kuoli Savonlinnassa lähes 82 vuoden iässä tammikuun alussa 1932, hänestä todettiin kunniokkaasti: “Aina sama työteliäs ja tunnontarkka mies, uskollisesti suorittanut sen, mikä hänen tehtäväkseen on tullut”.

Kuvat: Maakuntamuseo, Timo Seitsonen

Ville Vilén, joulukuussa 2018

Isän mukana myllyssä

Kuulin unen läpi äidin keittävän aamupuuroa hellan takana. Minulla oli sänky pirtin nurkassa, ulko-ovelta katsottuna vasemmalla. Vanhempieni sänky oli pirtin vastakkaisella seinällä. Öljylamppu valaisi tiskikomuutin päällä, ja pirtin pöydän päässä isä sytytti Hasag-lampua. Valopetrolin ja tentun haju leijaili nenääni.

Olin kai taas nukahtanut, kun heräsin siihen, että isä ravisti minua:

”Nousehan, Leo, aamupuurolle, niin lähetään sinne myllyyn. Minä oon jo lastannu säkit rekeen.”

”Kuinkahan sinä poika parka tarkenet tuomosella pakkasella. Siellähän on pakkasta alun neljätkymmentä astetta”, äiti sanoi hellan takaa.

Olin hetkessä hereillä! Sieppasin tuoliilta housut ja flanellipaidan ja aloin pukeutua.

”Kyllä minä, äiti, tarkenen. Minä panen paljon vaatetta piälle ja juoksen välillä, jos tulloo kylmä. Äiti, piäsenhän minä isän kanssa myllyyn. Jooko?”

Vanhemmat sisareni Eila ja Yrjö tekivät kouluun lähtöä. Yrjö sanoi naurahtaen:

”No, et sinä pysy juosten Urpon matkassa ja

isä ei anna sinun hyppiä reestä pois.”

”No, mänehän käymään etteisessä ämpärillä ja tulehan sitten syömää aamupuuros.”

Kipaisin eteiseen ja lorottelin ämpäriin. Samassa isä tuli ulkoa tallilyhty kädessään ja ovesta tuli kylmä sumupilvi hänen mukanaan.

”No. Mänehän siitä nopeesti pirttiin, ettet pallellu.”

”Isä piäsenhän minä sinun mukkaan, vaekka on kova pakkanen? Piäsenhän? Minä laetan paljon vaatetta piälle. En minä palellu. Oonhan minä ollut ulukona kovallakkii pakkasella.”

Kävelin isän perässä pirttiin. Isä heitti karvahattunsa ja rukkaset penkille ja istahti pöydän päähän tuoliille ja kauhoi kattilasta puuroa lautaselle.

”Tulehan Leo syömään, niin päästää taipaleelle. Pannaa tosiaan sinulle hyvin päälle. Kyllähän jo noinniin vanahan pojan pittää päästä myllyyn.”

Innokkaana kipusin penkille ja aloin lusikoida puuroa suuhuni. Puurolautasen vieressä oli myös ruisleipäpala ja lasi maitoa, jotka ahmin kiireellä suuhuni kuin peläten syöväni liian hitaasti. Isä oli syönyt jo puuronsa ja sytytti tupakan.

Äiti tuli kammarista kasa vaateita käsivarrella ja laitto ne penkille viereeni.

”Kun nuo laitat päälles, niin etköhän tarkene. Mutta kun ne sinun huopatossut on käyneet pieneksi. Varmaan tuas alakaa palella varpaitas, kun sinne ei mahu kun kaks villasukkaa.”

Äiti alkaa auttaa minua pukemisessa, isä nousee tuoliilta ja heittää loppuun palaneen tupakan uunin hiilliluukkuun. Uunin päältä hän ottaa villasukkia ja laittaa ne penkille.

”Laita nuo niitten huopatossujen päälle niin etköhän pojan jalat pysy lämpimänä.”

”No niin myö tehään”, sanoi äiti. Kun olin saanut puetuksi, äidin avustuksella, niin äiti veti viimeisenä huovikkaat jalkaani ja niiden päälle kahdet isän paksut villasukat.

”Kyllä sinä oot aika pullukka nyt. Ja nyt karvahattu korville ja kaalaliina suun etteen, ettei nokkas palellu. Ja ainakii kolomet lapaset laitat kätteen.” Äiti katseli minua pää kallellaan, hieman hymyillen.

”Mikä sinua äeti naarattaa?”, kysyin.

”No kun kahtoo sinua poeka parka, niin ee voi olla hymyilemättä. Nyt oot lähes yhtä paksu, kun pitkähii.”

Ulkona oli vielä pimeää. Lyhdyn valossa isä haki Urpon tallista ja valjasti sen pihalla aitan edessä olevan reen eteen, jossa oli muutamia jyväsäkkejä sekä yksi säkki, jossa oli heiniä ja Urpon loimi.

Kipusin laidan yli rekeen ja asetuin säkkien päälle istumaan. Isä haki vielä ladosta sylillisen heiniä reen keulalle ja sitten hän laitto Urpon loimen minun jalkojeni päälle. Loimi tuoksui hevoselle ja minusta se oli hyvä tuoksu. Sitten isä otti suitset ja istahti reen keulalankulle ja nykäisi ohjaksista Urpon liikkeelle. Ja niin minun ensimmäinen ja mieleen painunein myllyreissuni alkoi.

Pimeys oli jo hiukan vaalentunut ja huurteiset puut kaukana joen takaa erottuivat kalpeina haamuina. Jalasten alla lumi natisi ja Urpon askeleiden tahti oli kuin musiikkia korville. Isä alkoi tapansa mukaan hyräillä jotakin laulua.

Taivaalla erottui vielä jokunen tähti. Tulimme Remesjoen ylittävälle sillalle ja Urpon askeleet kopisivat terävämmin lumista lankkukannta pitkin. Sillan alla oleva koski oli sula ja siitä nousi usvapilvi kuin olisi ollut savua. Mäen päältä käännymme kapeammalle auraamattomalle hevosrekitielle, joka oikaisi suoraan myllylle.

Vähitellen pimeys väistyi ja auringon ensimmäiset säteet valasivat tienoon. Auringon säteet loistivat miljoonina kimaltelevina timantteina valkoisella hangella. Tie kiemurteli peltoaukion halki. Aukion loputtua alkoi metsäinen osuus. Tien vieressä olevat pitkät ohuet koivut olivat lumen painosta taipuneet tien yli kaarelle. Minusta tuntui kuin olisi kuljettu lumisessa holvissa, ikään kuin tunnelissa.

Metsäisen osuuden jälkeen tultiin ison tien risteykseen, jonka takana mylly seiso. Myllyn sisältä kuului hurinaa ja kaikenlaista kolahtelua. Rakennuksen vieressä hevospuomissa oli pari hevosta rekeineen, kirjavat loimet selässä. Isä ajoi Urpon pariovien eteen ja nosti minut alas reestä. Sitten hän aukaisi oven ja piti sitä auki.

"No tulehan, niin mennään kahtomaan onko Sulo Myllyssä ja jauhaako se meidän rukkii." Jännityksestä täristen menin sisälle myllyyn. Sisällä säkkiä päällä istuvat pari miestä katseivat minua hymyssä suin.

Katselin silmät pyöreinä myllyrakennuksen sisustaa. Monet lautaputket ristellivät rakennuksen katossa ja seinillä. Oli kaikenlaisia puisia pyöriä, joiden välillä kulkivat remmit. Sisällä huriseva ääni voimistui ja lautaputkien sisällä kuului ropinaa, kun jyvät kulkivat putkissa. Seinissä ja katossa oli pyöreitä lasikupuja, joiden sisällä oli kirkkaasti hohtavia pyöreitä valoja. Olin nähnyt vastavia, kun olin ollut isän mukana kirkonkylässä, mutta että täälläkin oli samanlaisia.

"Jaha. Miehet on lähteny oikein kahestaan myllyreisulle. Se on oikein.", kuului takaani. Pyörähdin nopeasti ympäri, ja takanani seisoi jauhontöyryissä vaatteessa tukeva iso mies hymyillen ystävällisesti. Hän kumartui hieman ja ojensi kätensä.

"Minä oon Sulo ja sinä se varmaan oot Leo. Isäs on kertonut minulle."

"Joo.", sanoin hiukan pelossani ja tartuin ojennettuun käteen.

"Kuuleppa Leo, mänetkö tunne oven viereen penkille istummaan, niin myö otetaa isäs kanssa teidän jyvät sissään ja kun minä jouvan niin sitten männään kahtomaan myllyä!"

Istuin oven suupenkille ja aloin katsella uudelleen myllyn sisälle. Säkin päällä istuneet miehet nousivat ja sanoivat isälle.

"Mäne sinä, sovan käynny mies, istumaan tuonne poikas viereen, niin kyllä myö Viilkin kanssa nostetaan säkit sissään."

Isä tuli viereeni istumaan aloin supisten kysellä isältä näkemiäni asioita.

Kun miehet olivat kantaneet säkit sisälle, Sulo kaatoi jyvät puiseen kaukaloon, hämmensi hiukan ja sanoi:

"Onko nämä Väinö teidän omasta pellostä ja millillä oot puinu?"

"On ne meidän pellostä ja Paankosken riihessä viime syyskuussa puitiin."

"On hyvän tuntusta ruista ja haesookin vielä riihessä puituilta."

"No niin, Jokelan nuori isäntä, tuleppa niin katoaan minkälainen se mylly on."

Menin hiukan arastellen miehen luokse ja äkkiä hän sieppasi minut syliinsä ja nosti katsomaan puiseen laatikkoon, johon oli jyvät kaatanut.

"Tuohon siiloon kaavetaan viljat ja tuota torvee pitki ne männöö tuonne seulaan, mistä erotellaan roskat poes. Ja sitten ne jatkaa siitä valssi myllyyn."

Jauhontöyryissä vaatteissa oleva Sulo selosti minulle, minne jyvät milloinkin kulkivat. Vapauduin pelosta ja uskalsin kysellä asioita. Sulo vastasi kuin aikamiehelle. Viimein tultiin sinne, mistä lähdettiin ja Sulo vei minut lautatorven luokse. Siihen oli kiinnitetty meidän tyhjä säkkinne. Hän laski minut lattialle ja meni torven viereen.

"Tuleppa Leo kahtomaan. Nyt teidän viljat on jauhona." Hän veti luukun auki ja valkoinen jauho alkoi valua säkkiin. Sulo pisti kätensä jauhovanaan.

"Kokkeile, Leo, mikälaista on vasta jaahettu ruis."

Riisuin lapaset pois kädestäni ja työnsin käteni jauhovanaan. Lämmin valkoinen jauho valui sormieni läpi säkkiin. Se tuntui mukavalta.

"Siitä se äitis leipoo makkeet leivät ja sinä kasvat isoksi ja vahvaksi."

Kun Säkit olivat täynnä, Sulo ja isä kantoivat ne Urpon rekeen. Isä maksoi mylläriin jauhatuspalkkion. Ja niin alkoi kotimatka.

Isä nosti minut rekeen ja peitteli taas Urpon loimella. Isän pomppu tuoksui tupakalle ja hengitys haaskahti samalle kuin joskus, kun he istuivat veljensä Antin kanssa pirtin pöydän ääressä ja kertoivat savottajuttuja.

Urpo käveli laiskan tuntuksella kotiin päin. Isä nykäisi ohjaksista ja hevosen kulku muuttui kevyeksi raviksi. Kaivauduin Urpon loimen alle. Vasta jauhettujen jauhosaakien lämmittävät mukavasti selkääni. Urpon kavion kopinasta, reenalasten narinasta ja isän laulusta tuli minulle uskomattoman ja mieliin painuvan ihmeellisen hyvän olon tunne. Ajattelin kaikkea näkemääni ja niin siinä kävi, että nukahdin pikkupojan onnelliseen uneen. Heräsin siihen, kun äiti ravisti minua ja sanoi:

"Nouseha myllymies syömään sieltä."

Leo Laakko

Kinttaan Laukkasten sukutapaaminen

Kinttaan Laukkaset ryhmäkuvassa.

Eino Leinon päivän aamuna heinäkuun kudentena aurinko paistoi täydeltä terältä ja hienoinen tuulenvire heilutteli Mäkipirttiä ympäröivien kuusten oksia. Kaikki oli valmista sukutapaamiselle. Pysäköintipaikan opasteet olivat paikoillaan. Juhlasalin pöydät, penkit ja tuolit oli asetettu paikoilleen. Aimo puuhasteli vielä äänentoistolaitteiden kanssa; vähän väliä kuului: "Yksi, kaksi, yksi kaksi...". Keittäjä valmisteli aterioita keittiössä ja vapaaehtoisiksi ilmoittautuneet puuhailivat kuka missäkin ja mikä kussakin. Ei puuttunut kuin vieraat.

Kaksi vuotta sitten kokoonnuttiin Lopella loistokkaassa Ritvan ja Markun isännöimässä Villa Ellenissä. Siellä päätettiin, että seuraava kokoontuminen on kahden vuoden päästä Kiuruvedellä. Kokoontumispaikka oli itsestään selvä: Mäkipirtti, entinen Pirttimäen koulu. Olivathan siinä käyneet Kinttaan Laukkaset koulua jo useamman sukupolven ajan. Myös Vieno-tätini oli ollut koulun keittäjänä. Myös kaveri, jonka kanssa tultaisiin juhlat järjestämään oli selvillä. Hän oli Aimo Kiuruvedeltä.

Olihan hän Kinttaan Laukkasia ja minun pikku, pikku, pikku, jne. serkkuni. Olimme Aimon kanssa järjestäneet jo useita Lahnaojen koulutapaamisia. Meillä homma meni jo rutiinilla.

Jo aikaisin kesäkuussa 2018 varasin seuraavan vuoden heinäkuun 6. ja 7. päiväksi Mäkipirtin Kinttaan Laukkasten sukutapaamiseen. Ensimmäisen ennakkoilmoituksen laitoin Facebookiin 28.9.2018. Jo silloin sain positiivista palautetta. Ilmoittautumisia alkoi tulla välittömästi. Vuoden vaihteeseen mennessä jo yli 60 sukuun kuuluvaa oli ilmoittanut osallistuvansa.

Keväällä matkustin Kiuruvedelle järjestelmään tulevaa tapahtumaa. Oli hommittava tarjoulut, lähinnä ruokailu. Päädettiin ratkaisuun, että otetaan kokki, joka valmistaa ruokatarjoilun paikan päällä. Aimo oli jo ennakkoon kysellyt erästä henkilöä kokkaamaan meille ruuat ja tämä oli suostunut. Nyt vain sovittiin tarjoilusta ja hinnasta. Ilmoitin kokille ja Aimolle, että odotan 100 Kinttaan Laukkasta hei-

Suku kerääntyi vähitellen vanhan koulun pihalle.

näkuussa Mäkipirtille. No, olihan se hiukan yläkanttiin, mutta vain hiukan. Kaikkiaan 97 henkilöä kävi sukutapaamisessa.

Sitten laadittiin uusi ilmoitus Facebookiin ja Kiuruvesi-lehteen. Nyt oli osallistumismaksun aika. Odotin maksuja. Huhtikuun loppuun mennessä oli maksanut kolme osallistujaa! Kiuruvesi-lehteen laitettiin uusi ilmoitus, ja toukokuun loppuun mennessä maksaneita oli kolmisenkymmentä. Silloin ajattelin, että nyt on Lexalla lihakeittoa. Mutta juhannukseen mennessä ilmoittautuneita oli jo 87, ja juhannuksen jälkeen ilmoittautui vielä kymmenkunta. Silloin voin jo huokaista helpotuksesta.

Tilaisuus alkoi klo 11.00. Jo huomattavasti ennen määräaikaa väkeä alkoi virrata Mäkipirtille. Juhlasali täytti ääriään myöten ja osa joutui jäämään eteiseen. Tilaisuus alkoi tervetuloitovotuksella ja yhteislaululla. Juhlapuheen piti Risto, joka puheen lopussa yllätti kuulijat upealla lauluesityksellä. Saimme nauttia upeasta musiikkiesityksestä, jonka meille esittivät Helka ja Väinö. Helkan soittaessa hanuria Väinö säesti häntä pyykkilaudalla. Esitys oli kerrassaan suurenmoinen.

Seuravaksi Leo kertoi Ari Kolehmainen tutkimusten tuloksesta, että Kinttaan Laukkasten juuret ovat syvällä Savossa, Mikkelin Ylivedellä. Esitystä seurasi keskustelu, että ollaanko Laukkasia vai Pulkkisia. Yksimieliseen tulokseen tultiin, että ollaan sentään Laukkasia. Eiväthän Kinttaan Laukkaset nyt suinkaan niin kaksimielisiä ole!

Sitten saimme nauttia keittäjän herkullisista antimista, lihakeitosta lisukkeineen.

Helkan ja Väinön upea musiikkiesitys.

Mustola Sisters.

Pielavedeltä Ruokolahden reunamille Anders Laukkasen ja Anna Maria Rappin lasten vaiheita tutkimassa

Lopuksi laulettiin Savolaisten laulu.

Kylläisinä jatkoimme ohjelmaa. Helka soitti hanurilla muutamia kappaleita. Pidetään tietokilpailu, ja lopuksi oli yleistä seurustelua. Illan tullen Kinttaan Laukkasten sukutapaaminen muuttui musiikkipitoiseksi. Alkoi tanssi ja karaokeisuus. Tiskijukkana ja Karaokeisäntänä toimivat Aimo ja Leo.

Sunnuntaina tapahtuma jatkui aamupalalla ja kevyellä keskustelulla. Puolenpäivän aikaan teimme retken Kinttaaseen. Pihamaalla Pentti odotti vieraita ja lähti oppaaksi Kallioon ja Korkeeseen. Molemmat talot olivat olleet autioina jo useita vuosia. Kallion pihalla kasvoi rintaan asti ulottuva heinä ja näki, ettei pihamaalla ollu liikuttu koko kesänä.

Korkeessa oli piha niitetty ja sinne pääsi ajamaan autolla. Molempien talojen pihalla vieraat muistelivat aikoja, kun niissä oli asukkaita. Paluumatkalla pysähdyttiin vielä Pääkkölässä tervehtimässä pihamaalla ollutta Reinoa, ja sielläkin muisteltiin entisaikaa.

Lopulta palattiin Kinttaaseen ja sieltä Mäkipirtille. Vähitellen väki poistui entiseltä Mäkipirtiltä, ja vanha koulu jäi autiona odottamaan uusi vieraita.

Leo Laakko

Äitini äidinpuoleiset isovanhemmat Anders Laukkanen (1842-1900) ja Anna Maria Rapp (1844-1893) olivat lähtöisin Pielavedeltä; Anders jääkäri Pähl Laukkasen poika Talluksesta, vaimonsa Anna Maria luutnantti Ananias Rappin tytär Taipaleelta. Heidän vanhempansa ja esipolvet siitä taaksepäin aina 1500-luvulle saakka voi paikantaa suunnilleen samoilta seuduille, mitä nyt välillä käytiin sukulais- tai naapuritaloissa rengin ja piian töitä tekemässä ja joskus saatettiin poiketa ihan eri pitäjäänkin.

1880-luvulta, samaan aikaan teollistumisen ja rautatien rakentamisen kanssa, rupesivat asenteet muuttamiseen muuttamaan ja Suomessa alkoi ns. maassamuuton aika, joka on kestänyt 2000-luvulle saakka. Hannu Katajamäen (1988) mukaan Suomi jakautuu alueellisen työnjaon, kehittymisen, eriytymisen ja muuttojen kohdentumisen perusteella kahtia Rannikko- ja Savotta-Suomeen, johon viimeksi mainittuun kuuluvat nykyisen Pohjois- ja Etelä-Savon lisäksi Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Kainuun ja Lapin maakunnat. Rannikko-Suomeen taas lukeutuvat Kymenlaakso, Uusimaa, Itä-Uusimaa, Etelä-Karjala, Päijät-Häme, Häme, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Satakunta sekä Etelä-, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaa.

Imatran seudulla teollistuminen pääsi vauhtiin 1800- ja 1900-lukujen taitteessa ja alkoi Tornatorin tehtaasta Tainionkoskella, kun Vuoksen varrella sijaitsevan tehtaan puuhiomo ja lankarullatehdas sekä paperitehdas aloittivat toimintansa 1890-luvulla, samaan aikaan rautatien valmistumisen kanssa. Tarkkaan ottaen puuhiomo ja paperitehdas käynnistettiin 1897, samana vuonna kuin paikkakunnalle saapuneet Anna Antintytär Laukkanen ja miehensä Johan Nestor Sipinpoika Hämläinen vihittiin.

Mutta ennen kuin tähän asti päästiin, oli Anders Laukkasen ja Anna Maria Rappin perheessä tapahtunut paljon. Isoäitini Gustavan (1878-1955) lisäksi perheessä oli yhdeksän lasta: Daniel (1863), Ananias (1864-1866), Anders (1868), Johannes (1869), kaksoset Maria ja Petter (1872), Anna (1875-1944), David (1883-1918) ja Otto (1886). Ensimmäiset kolme lasta

olivat kuolleet jo imeväisikäisinä, joten Johannes oli käytännössä perheen vanhin lapsi. Kaksosista Petter kuoli vuoden vanhana ja Maria katosi minulta 1888 rippikoulun käytyään; viimeinen löytämäni merkintä on muuttokirjasta Mikkeliin, josta en kuitenkaan löytänyt häntä. Annasta sen sijaan olen löytänyt melko paljon tietoa samoin kuin Davidista, joka virallisesti katosi seurakunnan rekistereistä 30-luvulla ja julistettiin kuolleeksi 1974, mutta joka sotasarvarekisterin mukaan tuli ammutuksi Viipurissa punaisena 1918 sisällissodan melkeissä. Otosta olen löytänyt toistaiseksi vain syntymä- ja kastemerkinnän.

Laukkasen perheen lasten lapsuusvuosista ei siis ole paljoakaan sanottavaa, sillä kirkonkirjoja lukuun ottamatta dokumentteja ei ole säilynyt niiltä ajoilta. Varmaan perheessä elettiin ajalle tyypillistä elämää, jossa vanhempien päivät täytyivät työnteon ja unen vaihtelevasta rytmistä. Perheen asuinalue siirtyi jossain vaiheessa hallinnollisesti Pielavedeltä Karttulaan, jonka rippikirjasta 1881-1890 Juho Antinpoika löytyy jo perheestään erillään asuen Kiviniemessä talollinen Matti Huttusen renkinä. Karttulaan siirtyminen aiheutti virheitä kirkonkirjoihin; ainakin Annan syntymäaika 11.2.1875 muuttui jostain syystä muotoon 21.2.1875. Koko Laukkasen perheen elämä muuttui dramaattisesti 1893, kun perheen äiti Anna Maria kuoli Mikkeliissä keuhkotautiin. Samana vuonna Johannes eli Juho Antinpoika, kuten häntä myös nimitettiin, aloitti Mikkeliissä kaksivuotisen asepalveluksensa signalistina, torvensoittajana.

Armeijan jälkeen Juho ei enää palannut kotiin Pielavedelle, vaan suuntasi kulkunsa Leppävirroille ja aloitti työt Sorsakosken tehtaalla, jossa viihtyi neljä vuotta. Tuon aikakauden rippikirjamerkinnoista voi havaita, että Juho oli lukutaitoinen nuorimies, jolla kirkon mittaamien mielenkin taitojen kohdalla oli merkitty nelonen. Sorsakosken tehdas ei ollut Juholle tulevaisuuden työpaikka, mutta jossain vaiheessa hän oletettavasti siellä ollessaan kuitenkin tapasi tulevan vaimonsa, Tampereella 1875 syntyneen Aino Kristiina Grönbloomin ja nuori pari muutti

Laukkasten sukuneuvosto 2018-2021

Ruokolahdelle, jossa heidät vihittiin 2.8.1899. Ruokolahdelle oli saapunut jo aiemmin 1897 sisar Anna, joka vihittiin siellä Mäntyharjulla 1867 syntyneen Juho Nestor Sipinpoika Hämmäläisen kanssa. Perhe löytyy Ruokolahden rippikirjasta Siitolan kylästä (Siitola nro 2) ja Annalle ja Juholle syntyy kolme lasta: Aili Alina 1898, Aarne Johannes 1901 ja 1903 Uuno Edward, joka kuitenkin kuolee jo seuraavana vuonna.

Tässä kohden täytyy mainita, että 1901 syntyneen Aarne-pojan kummeina olivat kastemerkinnän mukaan Anna-äidin veli Juho ja sisar Gustava, joka siis paikkakunnalla välillä oleskellessaan tapasi oletettavasti tulevan miehensä, isoisäni Yrjö Massisen jo tuohon aikaan; olihan tämä samassa työpaikassa Tainionkosken tehtaalla Juho-veljen kanssa. Yrjö oli tuolloin naimisissa ensimmäisen vaimonsa, Rosa Olivia Pölläsen kanssa ja heille oli syntynyt avioliiton aikana neljä lasta, joista kolme oli menehtynyt jo ensimmäisinä elinkuukausinaan. Lopulta Rosa Olivia Pölläsen sydän petti ja hän kuoli 30-vuotiaana. Yrjö ja Gustava vihittiin Ruokolahden kirkossa toukokuussa 1904.

Kauaa ei kestänyt Juho Antinpoikaan avio-onni, sillä Aino-vaimo kuoli 14.3.1900 keuhkotautiin vain yhdeksän kuukautta häiden jälkeen. Perheeseen 1899 syntynyt Aino Aliisa sai äitipuolen 1902, kun Juho vihittiin toisen vaimonsa, Lappeella 1880 syntyneen Anna Eliaksentytär Kaikon kanssa, mutta suru jatkui, kun Aino Aliisa menehtyi heikkouteen 1.1.1903. Tämä tyttären kuolinmerkintä onkin Juhon perheestä viimeinen, jonka olen toistaiseksi löytänyt kirkonkirjoista.

Myös David päätyi jossain vaiheessa Ruokolahdelle, jossa hänet 1911 vihittiin Tuusniemellä 1885 syntyneen Ida Maria Katrintytär Soinessen kanssa. Parilla ei ollut lapsia. Anders Laukkasen kuoleman aikoihin David oli muuttanut Pielavedeltä Helsinkiin, mutta 1900-luvun alkuvuodet olivat levotonta aikaa vuoden 1905 yleislakkoineen ja kaikesta oli varmasti puutetta, joten David joutui huonoille teille ja päätyi Sörkän vankilaan. Vielä pahempaa oli kuitenkin tulossa ja Davidin kohtalona oli lopulta joutua ammutuksi Viipurissa 1918. Löysin tiedon punaisten sisällissodanjälkeisestä julkaisusta, jossa oli myös Davidin kuva. Ruokolahden seurakunnasta kerrottiin, että Davidin vaimo Ida muutti 30-luvulla Pihtiputaalle.

Anna Laukkasen ja Juho Nestor Hämmäläisen

Aili-tyttärestä ei pitkiin aikoihin löytynyt mitään tietoa Ruokolahdelta ja ajattelin jo, että hän on varmaan kuollut lapsena. Sitten Aili löytyi yllättäen FamilySearchin kautta Amerikasta, jonne oli päätyntä jo 1909. Vuoden 1923 avioliittotodistuksen mukaan kirjanpitäjänä työskennellyt Aili vihittiin Ohiossa syntyneen toisen polven suomalaisen, Victor Evert Koskisen kanssa ja 1930 Michiganissa asuva perhe löytyi myös vuoden 1930 väestönlaskentarekisteristä, josta ilmeni, että rakennusosalalla toimiva Victor käytti nimeä Everet V. Koskinen. Kiropraktikoksi koulututtunut Aili toimi rekisteritietojen mukaan yksityisyrittäjänä ja kymmenen vuotta myöhemmin perheessä oli jo 7-vuotias poika Everet C. Koskinen, joka siis iän perusteella laskettuna olisi syntynyt 1933.

Kävin kuluneen kesän lopulla Ruokolahden vanhalla hautausmaalla etsimässä Anna Laukkasen ja miehensä hautaa, mutta sillä reissulla en onnistunut sitä löytämään. Hauta kuitenkin löytyi verkon kautta Find a Grave -tietokannasta ja kivistä erottaa juuri ja juuri sukunimen Hämmäläinen ja vanhempien etunimet. Löysin myös Ruokolahden kirkonkirjoista ihan hiljattain merkinnät 1937 hukkuneesta Juho Nestor Hämmäläisestä ja ”vanhuuteen” 69-vuotiaana kuolleesta vaimostaan Annasta.

Annan ja Juho Nestorin Aarne-poika avioitui Ruokolahdella 1903 syntyneen Maria Wellingin kanssa ja perheeseen syntyi viisi lasta: Nestor Johannes 1928, Veikko Olavi 1929, Pekka 1930, Aili Mirjam 1931 ja Lilian 1938. Kaikki edellä mainitut ovat jo kuolleet ja kuolleita ovat myös Nestor Johanneksen kaksi lasta, Pirjo Onerva Tuulikki (1949-2009) ja Arto Jarmo Johannes (1951-1996). Tämän Laukkasen sukuhaaran jatkuminen jäi näin Juho Antinpojan varaan, joten selvittelytyöni jatkuu. Tähänastisen tutkimustyöni paljasti, että Ruokolahdella ei asunut vain isoäitini Gustava perheineen, vaan siellä yhtyivät myös Juhon, Annan ja Davidin tiet.

Eila Nurmela, Helsinki

Lähteet:

Oma sukututkimus (Legacy-tietokanta) ja oma valokuva-arkisto

Timo Aron artikkeli Tilastokeskuksen Kuntapuntari-lehdessä 2/2007

Katajamäki, Hannu 1988. Suomen alueellisen työnjaon muotoutuminen. Turun yliopiston julkaisuja nro 128

Kirkonkirjat Pielavesi, Karttula, Ruokolahdi FamilySearch (Mormonien tietokanta)

Heikki Laukkanen

puheenjohtaja
Runonlajantie 123, 51900 Juva
puh. 040 075 5204
heikkilaukkanen@gmail.com
[Juvan sukuhaara](#)

Johanna Lindbohm

varapuheenjohtaja
Tuomikatu 40, 50120 Mikkeli
puh. 040 590 4527
johanna.lindbohm@edu.mikkeli.fi
[Juvan sukuhaara](#)

Oskari Laukkanen

varainhoitaja
Neularanta 4, 70780 Kuopio
puh. 040 027 1353
oskari.laukkanen@gmail.com
[Pielaveden sukuhaara](#)

Leo Laakko

lehtivastaava
Ladvakuja 2, 16300 Orimattila
puh. 040 323 7475
leo.laakko@gmail.com
[Kiuruveden \(Kinttaa\) sukuhaara](#)

Antti Laukkanen

lehden oikoluku
Retkeilijäkatu 6 A 10, Helsinki
puh. 040 076 9808
antti.t.laukkanen@gmail.com
[Parikkalan \(Kinnarniemi\) sukuhaara](#)

Taina Saarenpää

sihteeri
Näätäkuja 3 B 11, 01480 Vantaa
puh. 040 580 8655
taina.saarenpaa@live.fi
[Kiteen sukuhaara](#)

Risto Laukkanen

jäsenrekisterinhoitaja
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
puh. 040 064 7637
risto.laukkanen@elisa.fi
[Kesälahden sukuhaara](#)

Pia Laukkanen

tuotteiden myynti
Lehtokatu 14, 40630 Jyväskylä
puh. 050 344 0456
mariapia.laukkanen@gmail.com
[Kesälahden sukuhaara](#)

Juhani Tenhunen

sukuneuvoston jäsen
Päiväkummuntie 8 B 6, 02210 Espoo
puh. 040 861 0723
e.juhani.tenhunen@gmail.com
[Pielaveden sukuhaara](#)

Sami Laukkanen

nuorisovastaava
Koulutie 7 A 5, 18300 Heinola
puh. 045 884 5671
laukkanensami@hotmail.com
[Kiuruveden \(Kinttaa\) sukuhaara](#)

Posti Green

Uhrimänty kasvaa Punkaharjun Laukansaassa aivan valtatie 14:n varressa noin kilometrin Luston asemalta itään päin. Laukansaaren peltomaisemassa oli kaksi Laukkasten verotaloa Savon ensimmäisessä veroluettelossa. Uhrimänty on Laukkasten vainioilla. Vieressä olevat hopeapajut on istutettu valta sen jälkeen, kun valtatie siirrettiin Punkaharjun päältä ohitustieksi vuonna 1973. Petäjän iäksi on arvioitu lähes neljäsataa vuotta. Uhrimännyn juurelle ovat Laukkasetkin tuoneet ruokaa vuosisatoja sitten.